

در این ستون گزارش‌های تصویری مربوط به رخداد‌های قضایی هفته‌ای که گذشت را منتشر خواهیم کرد؛ بدون هیچ گونه توضیح و تفسیر. بازنشر این موارد هم به منزله تأیید یا رد محتوای هیچ کدام از آنها نیست.

آیت‌الله رئیسی رئیس قوه قضائیه ۲۰ شهریور به صورت سرزده از مجتمع قضایی شهید مطهری بازدید کرد.

پنجمین جلسه دادگاه رسیدگی به اتهامات تعدادی از اخلاگران عمده در نظام تولیدی کشور از طریق خرید و فروش مواد اولیه پتروشیمی در بازار آزاد ۲۳ شهریور به ریاست قاضی مسعودی‌مقام در شعبه سوم دادگاه ویژه رسیدگی به جرائم اخلاگران و مفسدان اقتصادی به صورت علنی برگزار شد.

انبار محموله بزرگ کالای قاچاق لوازم خانگی صبح روز شنبه (۲۳ شهریور) در پارکینگ مرکز تجاری خلیج‌فارس واقع در سه‌راه امین‌حضور توسط معاونت امنیت‌اقتصادی نیروی انتظامی تهران کشف و ضبط شد.

سی‌ویکمین جلسه رسیدگی به اتهامات متهمان پرونده بانک سرمایه روز یک‌شنبه (۱۷ شهریور) به ریاست قاضی مسعودی‌مقام به صورت علنی برگزار شد.

آیت‌الله رئیسی در سفر به استان زنجان با تعدادی از مراجعان به دادگستری کل زنجان دیدار و پس از گفت‌وگو با آنان دستورات لازم برای بررسی مشکلات قضایی این افراد را صادر کرد.

چهارشنبه ۲۷ شهریور ۱۳۹۸ | ۱۸ محرم ۱۴۴۱

تغییر احضار به احترام تولید

نحوه احضار اشخاص حقوقی در راستای حمایت از رونق تولید تغییر کرد

قوانینی که بر عهده اشخاص حقوقی گذاشته شده است. تا پیش از تصویب قانون مجازات اسلامی فعلی در سال ۱۳۹۲ در قوانین مختلف، موضوعی به نام مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی وجود نداشت. فقط در قوانین پر اکسده از جمله قانون تجارت و قانون جرائم رایانه‌ای درباره انحلال شخص حقوقی با حکم دادگاه، مواردی اشاره شده بود، اما با تصویب قانون مجازات اسلامی مصوب سال ۱۳۹۲ این موضوع به صراحت مورد اشاره قانونگذار قرار گرفت.

مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی برابر قوانین کشور ما شخص حقوقی مقابل مجموعه‌ای از افراد در کنار هم یا یک نهاد، موسسه، شرکت یا سازمان گفته می‌شود. البته نحوه تشکیل آن توسط مجازات پیش‌بینی و برای آن حقوق، تکالیف و مسئولیت‌های قانونی نیز در نظر گرفته شده است.

بر اساس ماده ۱۳۳ قانون مجازات اسلامی در مسئولیت کیفری اصل بر مسئولیت شخص حقیقی است و شخص حقوقی در صورتی دارای مسئولیت کیفری است که نماینده قانونی شخص حقوقی به نام یا در راستای منافع آن شخص مرتکب جرمی شود. مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی مانع مسئولیت اشخاص حقیقی مرتکب

طفره رفتن غیر مجاز

به عبارت دیگر با توجه به این ماده، کسانی که مسئولیت اداره شخص حقوقی را بر عهده دارند

کزارش ۲

دلارام عبدالزاده

با کسانی که به هر عنوانی خود را منتسب به یک شخصیت حقوقی معرفی می‌کنند، در صورتی که در راستای این سمت یا در راستای منافع شخص حقوقی مرتکب جرمی شوند، شخص نمی‌تواند به بهانه انجام جرم به نفع شرکت از مسئولیت آن طفره برد و شخص حقیقی مرتکب جرم در کنار شخص حقوقی هر دو باید پاسخگوی رفتار مجرمانه باشند.

عمده مقررات در ماده ۱۴۳

در همین زمینه دکتر مرتضی ناجی، حقوقدان معتقد است: «در حقیقت عمده مقررات مربوط به مجازات اشخاص حقوقی در ماده ۱۴۳ قانون مجازات اسلامی آمده و قانونگذار در این ماده به این موضوع تأکید کرده که اصل بر مسئولیت کیفری شخص حقیقی است. در حقیقت، قانونگذار شخص حقوقی را در صورتی مسئول می‌داند که به نام یا در راستای منافع شخص حقیقی مرتکب جرمی شود.»

شخص حقوقی، جایگزین شخص حقیقی نمی‌شود؛ در صورت حدوث، دیات و قصاص هم در مسئولیت کیفری اشخاص حقیقی و حقوقی را

در کنار یکدیگر آورده است.

پای رسانه‌ها هم به میان آمده

این حقوقدان همچنین با اشاره به ماده ۲۰ قانون مجازات اسلامی گفت: «در این ماده آمده است در صورتی که شخص حقوقی بر اساس ماده ۱۴۳ جرم نیست. این قانون مسئول شناخته شود، با توجه به شدت جرم ارتکابی و نتایج رایزبانر آن به مجازات‌هایی مجرم می‌شود، این امر مانع از مجازات شخص

روزرنامه جوان | شماره ۵۷۴۹

عبسی اسفندیاری

واگذاری‌های پر حاشیه ساحلی

دادستان عمومی و انقلاب قشم در راستای احقاق حقوق عامه و جلوگیری از تضییع احتمالی و بررسی همه‌قرار دادهای واگذاری اراضی ساحلی قشم چه از سوی سازمان منطقه آزاد قشم یا سایر سازمان‌های دولتی دادستانی به عنوان مدعی‌العموم به موضوع ورود کرده است. اراضی ساحلی چه در شمال و چه در جنوب کشور همیشه مورد تعرض برخی افراد و نهادها قرار گرفته‌اند.

شهروندان گزارش دهند

در تازه‌ترین مورد دادستان قشم با تأکید بر اینکه ضابطان مکلف به جلوگیری از تصرفات غیر قانونی اراضی ساحلی هستند، گفت: «در صورت مشاهده هر گونه تخلف فوراً مراتب را به دادستانی گزارش نمایند.»

دادستان قشم در ادامه از شهروندان خواست تخلفات احتمالی در این خصوص را به اطلاع دادستان برسانند. ضابطی خاطر نشان کرد: «در صورتی که در واگذاری این اراضی، حقوق عامه نادیده گرفته شده باشد یا تخلفی مشاهده شود برای ابطال این قرارداد اقدام خواهیم کرد.»

ماجرای اراضی ساحلی ورزشکاران

در دولت دهم هم مدتی هدیه ۲۱ هکتاری اراضی ساحلی به یکی از ورزشکاران از سوی احمدی‌نژاد شایع شده بود.

همان زمان ججت‌الاسلام اسدالله جعفری دادستان عمومی و انقلاب وقت استان مازندران خبر «هدیه ۲۱ هکتاری اراضی ساحلی به یکی از ورزشکاران» از سوی رئیس‌جمهور سابق را تکذیب کرد.

تکذیب شایعه‌ها

اسدالله جعفری با ارسال تکذیبیه‌ای عنوان کرد: «در پی انتشار خبری از قول دادستان عمومی و انقلاب مرکز استان مازندران در برخی جراید و فضای مجازی مبنی بر «هدیه ۲۱ هکتاری اراضی ساحلی رئیس‌جمهور وقت به یکی از ورزشکاران» و انتساب آن به رئیس‌جمهور سابق ضمن تکذیب آن گزارش جلسه مربوطه و سخنان دادستان مرکز استان اعلام و لازم است که وفق مقررات جراید و مسئولان سایت‌ها در فضای مجازی نسبت به اصلاح آن اقدام کنند.»

شیلات مقصر است

دادستان عمومی و انقلاب وقت مازندران به‌عنوان دبیر شورای حفظ حقوق بیت‌العمال استان در خصوص نحوه واگذاری اراضی ساحلی، موضوع را از زیبایی و برابر گزارشات و مستندات به بخشی از واگذاری‌های خارج از ضابطه و غیر قانونی و بدون نظارت اشاره کرده و گفته بود: «در بخش‌های مختلف اشکالات متعدد و قانونی در اجرای طرح‌های اقتصادی، گردشگری و تفریحی، سالم‌سازی دریا و شیلات به چشم می‌خورد. موضوع واگذاری یک قطعه زمین ساحلی از اراضی خالصه توسط امور اراضی مازندران تقریبی ۲۰ هکتار بر اساس تصرف اداره کل شیلات استان مازندران و در راستای آیین‌نامه مستندسازی و تعیین بهره‌بردار اموال غیر منقول و اجرای بخشنامه به شماره ۵.۲۴۷۹.۵ بوده و شیلات مقصر است.»

ورود سازمان بازرسی به ماجرا

با توجه به اینکه اراضی مزبور بر اساس مزایده از سوی شرکت شیلات ایران به موجب مصوبه هیئت مدیره شیلات و صورت‌جلسه مورخ ۱۳مهرماه ۱۳۹۱ و برابر گزارشات و مستندات به بخشی از واگذاری‌های کمیسیون معاملات به دو نفر از ورزشکاران واگذار شده بود، سازمان بازرسی کل کشور این واگذاری را برخلاف مقررات تشخیص داده و اعاده آن به امور اراضی مازندران را خواستار شده بود که در نهایت مراتب از سوی مراجع ذیصلاح نظارتی دستگاه قضایی پیگیری و اعلام نتیجه شد.

صرف‌نظر از اینکه موضوع اراضی فوق‌الذکر به دفعات نیز از سوی اهالی منطقه مورد شکایت واقع در دستگاه قضایی استان مورد بررسی و رسیدگی قرار گرفته بود.

باز هم قشم

جالب اینکه تیرماه امسال هم مشاور امنیتی و انتظامی مدیرعامل سازمان منطقه آزاد قشم از رفق تصرف اراضی ملی در ساحل شمالی جزیره قشم به ارزش ۲۰ میلیارد و ۶۱۲ میلیون ریال خبر داد. حسین رفیعی با اعلام این خبر بیان داشت: «این زمین به متر از ۳۰ هزار و ۶۱۲ مترمربع واقع در ساحل شمالی جزیره صبح روز چهارشنبه ۲۶ تیر ماه آزادسازی شد.»

مبارزه با زمین‌خواری جدی است

رفیعی با تأکید بر تلاش‌های این مجموعه در راستای احقاق حقوق ملی افزود: «بررسی تخلفات ساختمانی، جلوگیری از ساخت و سازهای غیرمجاز و رفق تصرف اراضی ملی از عمده‌ترین وظایف این مجموعه در سازمان منطقه آزاد قشم است.»

وی با تأکید بر حضور مستمر نیروهای واحد حفاظت از اراضی ملی سازمان منطقه آزاد قشم در سطح جزیره عنوان کرد: «روند مبارزه با پدیده زمین‌خواری و پیشگیری از تصرفات اراضی ملی و دولتی در قشم پس از سکنداری حمیدرضا مؤمنی در اسفند ماه ۱۳۹۴ به عنوان مدیرعامل سازمان منطقه آزاد قشم، با جدیت در حال پیگیری است.»

ما همه با هم هستیم

مشاور امنیتی و انتظامی مدیرعامل سازمان منطقه آزاد قشم ضمن تقدیر از همکاری مجموعه‌های ذیربط بیان داشت: «مجموعه دادسرا، نیروهای انتظامی، بخشداران، دهیاران و اهالی جزیره قشم همچنین حوزه‌های معاونت فنی و زیربنایی واحد ژئوماتیک، حراست، حقوقی و املاک و مستغلات سازمان منطقه آزاد قشم تاکنون در دستیابی به این هدف، بهترین همرا واحد حفاظت از اراضی ملی سازمان منطقه آزاد قشم بوده‌اند.» جزیره قشم با هزار و ۵۰۰ کیلومتر مربع وسعت و ۶۷ روستا بزرگ‌ترین جزیره خلیج فارس در جنوب ایران است.

تخصین چپ‌وراست

از تغییر احضار اشخاص حقوقی

معاون حقوقی دولت یازدهم با اشاره به بخشنامه اخیر رئیس قوه قضائیه در خصوص «نحوه احضار اشخاص حقوقی» گفت: «این بخشنامه در شرایط فعلی که کشور نیازمند کار و تلاش بیشتر در حوزه اقتصادی است، بسیار مورد نیاز بود و واقعا جای تقدیر از رئیس محترم قوه قضائیه در این موضوع وجود دارد.»

وی با بیان اینکه نحوه احضار اشخاص حقوقی به مراکز قضایی در گذشته به شدت برای شرکت‌ها و مراکز تولیدی و صنعتی مشکل ایجاد کرده بود، افزود: «بارها شاهد بودیم افرادی که مسئولیت مدیریت شرکتی را داشتند گاهی بدون اینکه تقصیری هم متوجه آنها باشد، صرفاً به دلیل اینکه مدیر آن مجموعه بودند، متحمل حبس می‌شدند که این موضوع در فرآیند تولید و فعالیت اقتصادی آنها مشکلاتی را ایجاد می‌کرد و بسیاری از انگیزه‌ها را در این مسیر از بین می‌برد.

با دستور اخیر رئیس محترم قوه قضائیه نماینده یا وکیل قانونی شرکت یا بنگاه اقتصادی باید پاسخگوی مراجع قضایی باشد و در این شرایط، مدیر آن مجموعه دغدغهای جز دغدغه‌های تولیدی و نیروهای زیرمجموعه خود ندارد.» معاون حقوقی دولت یازدهم با بیان اینکه نحوه احضار اشخاص حقوقی به مراکز قضایی در گذشته آثار سونی‌رابر فرآیند تصمیم‌گیری مدیران بنگاه‌ها و شرکت‌های اقتصادی داشت.

امین‌زاده در پایان گفت: «در گذشته می‌دیدیم که بسیاری از مدیران شرکت‌ها نسبت به نحوه احضار خود به مراکز قضایی گله‌مند بودند و در همین زمینه به شخصه شاهد استعفا بسیاری از مدیرانی بودم که احضار آنها به مراکز قضایی برایشان نامطلوب بود.»

وی ایسن مجازات‌ها را شامل «انحلال شخص حقوقی، مصادره کل اموال، ممنوعیت از یک یا چند فعالیت شغلی یا اجتماعی به طور دائم یا حداکثر برای مدت پنج سال، ممنوعیت از دعوت عمومی برای افزایش سرمایه به‌طور دائم یا حداکثر برای مدت پنج سال، ممنوعیت از صدور برخی اسناد تجاری حداکثر برای مدت پنج سال، جزای نقدی و انتشار حکم محکومیت به وسیله رسانه‌ها دانست.»

تفاوت دولتی و غیر دولتی

ناجی در ادامه بیان کرد: «در تبصره ماده ۲۰ قانون مجازات اسلامی نیز آمده است مجازات موضوع این ماده، در مورد اشخاص حقوقی دولتی یا عمومی غیردولتی در مواردی که اعمال حاکمیت می‌کنند، اعمال نمی‌شود. در حقیقت، تنها اشخاص حقوقی موضوع حقوق خصوصی قابل تعقیب و مجازات بوده و شرکت‌ها و مؤسسات دولتی، عمومی و عمومی غیردولتی که به اعمال حاکمیتی می‌پردازند، قابل مجازات نیستند.»

جرایم نقدی مضاعف

وی با اشاره به ماده ۲۰ قانون مجازات اسلامی معتقد است «انحلال شخص حقوقی که در این ماده مورد اشاره قانونگذار قرار گرفته است، در صورتی محقق می‌شود که شخص حقوقی، به‌منظور ارتکاب جرم ایجاد شده یا بعد از ایجاد، منحرف شده و منحصرأ در خدمت جرم شناخته شود.»

به گفته‌ایسن حقوقدان، محکومیت شخص حقوقی به جزای نقدی نیز متفاوت از اشخاص حقیقی بوده و «مطابق با ماده ۲۱ قانون جدید، میزان جزای نقدی قابل اعمال بر اشخاص حقوقی حداقل دو برابر و حداکثر چهار برابر مبلغی است که در قانون برای ارتکاب همان جرم به‌وسیله اشخاص حقیقی تعیین می‌شود.»

فقط مجازات‌های تعزیری

به‌طور کلی مجازات‌هایی که برای شخص حقیقی در نظر گرفته می‌شود را نمی‌توان در مورد شخص حقوقی اجرا کرد. شخص حقیقی را می‌توان به حبس و در موارد اشد مجازات‌ها به مجازات‌های دیگری مانند انعدام محکوم کرد.

این موضوع در حالی است که نمی‌توان چنین مجازات‌هایی را در مورد اشخاص حقوقی اعمال کرد. بنابراین این مجازات‌ها اشخاص حقیقی و حقوقی تفاوت‌های جدی وجود دارد.

از سوی دیگر حدوث، دیات و قصاص هم در خصوص اشخاص حقوقی قابل تصور نیست. این مجازات‌ها مربوط به اشخاص است و هر کس مرتکب آن شود باید پاسخگوی رفتار خود باشد و به صرف وقوع جرم مستوجب حد، قصاص یا دیه از سوی یکی از مسئولان شرکت، نمی‌توان شرکت را به واسطه آن جرم مجازات کرد، اما در مجازات‌های تعزیری وضعیت متفاوت است و به همین دلیل می‌توان اشخاص حقوقی را فقط به مجازات‌های تعزیری محکوم کرد.

دریافت پیکرش نداشتیم و گفتند هر جایی دلتان می‌خواهد سحرا را دفن کنید و اصلا برای خاکسپاری و مراسم هم مشکلی نداشتیم.»

حال آنکه رسانه‌های ماند همواره علاقه عجیبی دارند که تأکید کنند دستگاه قضایی ایران پیکر فرزند مرید نظر را گروگان می‌گیرد.

پرونده قضایی خدایاری از توهین به مأموران شروع شد. مردم به‌طور کلی از این موضوع غافلند که مأمور دولت به اختیار خود آنها را اعمال قانون نمی‌کند و مأمور در اجرای وظیفه معذور است، اما با وجود این در برابر مأمور مقاومت یا به شخصیت وی توهین می‌کنند.

مجازات درگیری با مأموران

بنابراین می‌توان گفت یکی از جرائم شایع در برابر مأموران حین انجام وظیفه، توهین از سوی افراد به آنهاست. ماده ۶۰۹ قانون مجازات اسلامی (بخش تعزیرات) این موضوع را جرم دانسته و آورده است: «هر کس به مأموران ناجا، کارکنان وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی و شهرداری‌ها در حال انجام وظیفه یا به سبب آن توهین نماید به سه تا شش ماه حبس یا تا ۷۴ ضربه شلاق ۵۰ یا هزار تا یک میلیون ریال جزای نقدی محکوم می‌شود.»

بعضی مواقع درگیری‌ها منجر به توهین نیز می‌شود. معمولاً ابتدای هر درگیری لفظی هم جرم توهین واقع می‌شود. توهین به افراد عادی نیز عواقب حقوقی دارد و توهین به مأموران دولت به طریق اولی قابل پیگیری است و توهین به مأموران حین انجام وظیفه توهین مضاعف است.

طبق قانون هر گونه حمله یا مقاومتی هنگام انجام وظیفه مأمور پلیس، تمبرد محسوب می‌شود.

